T095 ATĐ 7 (16) Luận A Tỳ Đàm Tỳ Bà Sa Q15-Kiền Độ Tạp-Nhân

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA
QUYEÅN 15
Chöông 1: KIEÀN-ÑOÄ TAÏP

Phaåm 3: NHAÂN, Phaàn 3

AÙi trong khoâng höõu, neân noùi laø thaáy ñaïo döùt hay phaûi noùi laø tu ñaïo döùt? Cho ñeán noùi roäng. Hoûi: Vì sao soaïn luaän naày? Ñaùp: Vì ñaây laø kinh Phaät. Kinh cuûa Ñöùc Theá toân noùi coù ba thöù aùi: 1. AÙi duïc 2. AÙi höõu. 3. AÙi voâ höõu. Duø kinh cuûa Ñöùc Theá toân noùi aùi trong khoâng höõu, nhöng khoâng noùi do thaáy ñaïo döùt, tu ñaïo döùt. Kinh kia laø choã caên baûn ñeå soaïn luaän naày. ÔÛ trong kinh kia khoâng noùi, thì luaän naày ñeàu noùi. Vì lyù do ñoù neân soaïn luaän naày. Hoûi: AÙi trong khoâng höõu phaûi noùi laø do thaáy ñaïo thì döùt hay phaûi noùi laø do tu ñaïo döùt. Ñaùp: Phaûi noùi laø aùi do tu ñaïo döùt. Vì sao? Vì neáu khoâng coù caùc duyeân voâ thöôøng naày, thì aùi kia laø aùi trong khoâng höõu. Hoûi: AÙi naày cuõng laø aùi do thaáy ñaïo thì döùt, vì sao chæ noùi laø do tu ñaïo döùt? Ñaùp: Vì thuaän theo nghóa kinh. Nhö trong kinh noùi: Gioáng nhö coù moät ngöôøi bò khoå eùp ngaët, neân nghó raèng: Noãi khoå kia ñaõ laøm cho ta bò hoaïi dieät, cho ñeán cheát, sau khi cheát, seõ khoâng bò beänh, thöôøng ñöôïc yeân vui. Nghóa thuù cuûa kinh kia ñaõ noùi choã thoï thaân laø voâ thöôøng, aùi sôû duyeân cuûa kia laø do tu ñaïo döùt. Vì thuaän theo nghóa kinh, neân noùi laø aùi do tu ñaïo döùt. Laïi coù thuyeát noùi: AÙi trong khoâng höõu hoaëc do thaáy ñaïo döùt, hoaëc

do tu ñaïo döùt. Hoûi: Theá naøo laø thaáy ñaïo thì döùt? Ñaùp: Ñoái töôïng döùt cuûa thaáy ñaïo ñoái vôùi aùi trong khoâng höõu, cho ñeán noùi roäng. Vaên naày, tröôùc noùi: Vì thuaän theo nghóa kinh, nay seõ noùi nghóa chaân thaät, nhö nghóa cuûa ngaõ: AÙi trong khoâng höõu neân noùi do tu ñaïo döùt. Nhö nghóa cuûa ngaõ: Nghóa laø nhö ta ñaõ thuaän theo nghóa trong kinh Phaät. Kinh kia laø caên baûn cuûa luaän naày. Vì vieäc aáy, neân noùi AÙi trong khoâng höõu laø do tu ñaïo döùt. Cuõng theá, oâng muoán khieán AÙi trong khoâng höõu do tu ñaïo döùt chaêng? Ñaây laø phaùi Tyø-baø Xaø-baø-ñeà (Tyø-baø Xaø-baø-ñeà ñôøi Taàn dòch laø Phaân bieät luaän) ñònh roõ veà lôøi noùi cuûa phaùi Duïc-ña-baø-ñeà (Duïc-ña-baø- ñeà ñôøi Taàn dòch

laø Töông öng luaän). Neáu khoâng ñònh roõ lôøi cuûa ngöôøi khaùc maø noùi loãi cuûa hoï, thì ñoù laø phi lyù, neân noùi oâng muoán cho AÙi trong khoâng höõu do tu ñaïo döùt tröø. Phaùi Duïc-ña-baø-ñeà ñaùp: Ñuùng vaäy! phaùi Tyø-baø Xaø-baø-ñeà noùi raèng: Neáu noùi nhö theá thì Tu-ñaø-hoaøn coù theå khôûi leân aùi naày, khieán ngaõ döùt hoaïi cho ñeán cheát. Sau khi cheát, seõ khoâng bò beänh, thöôøng ñöôïc yeân vui chaêng? Ñaùp: Khoâng. Hoûi: Vì sao Tu-ñaø-hoaøn khoâng theå khôûi aùi aáy? Ñaùp: Hoaëc coù thuyeát noùi: Vì Tu-ñaø-hoaøn tin phaùp, tin nghieäp. Laïi coù thuyeát noùi: Vì ñaõ thaáy töï theå cuûa caùc phaùp sinh, laïi coù theå tu ñaày ñuû moân giaûi thoaùt khoâng. Laïi coù thuyeát noùi: AÙi naày ñöôïc taêng tröôûng do döùt kieán, döïa vaøo döùt kieán sinh khôûi, neân baäc Thaùnh ñaõ lìa döùt kieán. Laïi coù thuyeát noùi: AÙi naày sinh ra töø nhaân thöù lôùp, vì nhaân thöù lôùp kia ñaõ döùt. Toân giaû Xa-ma-ñaït noùi: Phaùp maø thaáy ñaïo döùt tröø laø nhaân thöù lôùp kia laø phaùp maø baäc Thaùnh ñaõ döùt tröø, do thaáy ñaïo maø döùt. Phaùi Tyø-baø Xaø-baø-ñeà noùi raèng: Haõy nghe toâi vaán naïn: Noùi choã gaùnh vaùc traùi vôùi oâng, oâng ñaõ noùi: “AÙi trong khoâng höõu” do tu ñaïo döùt tröø, oâng cuõng neân noùi: Tu-ñaø-hoaøn coù theå khôûi leân aùi naày, khieán cho ngaõ bò döùt hoaïi cho ñeán cheát, sau khi cheát seõ khoâng bò beänh, thöôøng ñöôïc yeân vui. Neáu noùi leân lôøi naày, thì vieäc aáy khoâng ñuùng. Khoâng neân noùi “AÙi trong khoâng höõu” do tu ñaïo döùt tröø, vì neáu noùi “AÙi trong khoâng höõu”, do tu ñaïo döùt tröø, thì vieäc naày khoâng ñuùng. Neáu noùi aùi naày do tu ñaïo döùt tröø thì khoâng neân noùi: Tu-ñaø-hoaøn khoâng khôûi aùi aáy. Neáu Tu-ñaø-hoaøn khoâng khôûi leân aùi aáy, thì khoâng neân noùi aáy do tu ñaïo döùt tröø.

Phaùi Duïc-ña-baø-ñeà noùi raèng: Ta khoâng noùi caùc aùi khoâng döùt, seõ khôûi hieän ôû tröôùc, maø vì töï coù khoâng döùt neân khoâng khôûi hieän ôû tröôùc, tuy coù döùt maø vaãn khôûi hieän ôû tröôùc. Neáu khoâng döùt ñeàu khôûi hieän ôû tröôùc, thì seõ khoâng coù xuaát ly cuûa giaûi thoaùt. Vì sao? Vì ngöôøi phaøm phu, ngöôøi hoïc, ngöôøi khoâng döùt aùi ôû ñôøi vò lai raát nhieàu. Neáu ñeàu phaûi khôûi hieän ôû tröôùc thì khoâng ñöôïc giaûi thoaùt, vì ñôøi vò lai laø voâ bieân. Vieäc nhö theá, ngöôøi trí khoâng theå laøm ñöôïc. Phaùi Duïc-ña-baø-ñeà tröôùc ñaõ noùi caùc phaùp nhö theá: Vì noùi loãi cuûa ngöôøi khaùc laø muoán laäp vaán naïn. YÙ oâng nhö theá laø muoán cho Tu-ñaø-hoaøn chöa döùt heát aùi ñòa nguïc, suùc sinh, ngaï quyû chaêng? Phaùi Tyø-baø Xaø-baø-ñeà ñaùp: Ñuùng theá. Phaùi Duïc-ña-baø-ñeà laïi noùi lôøi khaúng ñònh: YÙ oâng muoán cho Tu- ñaø- hoaøn coù theå khôûi aùi nhö theá, khieán cho ta laøm Long vöông Y-la- baït-na, Long vöông Thieän Truï, hoaëc vua Dieâm la, khieán cho ta ñöôïc toân quyù trong caùc chuùng sinh ñòa nguïc chaêng? Tyø-baø Xaø-baø-ñeà ñaùp: Khoâng. Hoûi: Vì sao Tu-ñaø-hoaøn khoâng khôûi aùi nhö theá v.v... Ñaùp: Vì choã sinh cuûa phaøm phu chaúng phaûi nôi sinh cuûa baäc Thaùnh. Laïi coù thuyeát noùi: Ngöôøi ngu ñoïa vaøo ñòa nguïc, vì Tu-ñaø-hoaøn kia laø ngöôøi trí. Laïi coù thuyeát noùi: Vì ñöôøng aùc kia ñaõ ñöôïc phi soá dieät, neáu phaùp ñöôïc phi soá dieät, thì khoâng coøn khôûi hieän ôû tröôùc. Laïi coù thuyeát noùi: AÙi coù hai thöù: 1. AÙi choã sinh. 2. AÙi giuùp sinh. Tu-ñaø-hoaøn ñoái vôùi ñöôøng aùc tuy khoâng khôûi aùi choã sinh, nhöng vaãn khôûi aùi giuùp sinh, aùi veà

voi, ngöïa, v.v..., nhö Ñeá-thích khôûi taâm aùi ñoái vôùi quyû aùo xanh Hoûi: ÔÛ ñöôøng ñòa nguïc laøm sao khôûi aùi? Ñaùp: Neáu cha meï ñoïa vaøo ñòa nguïc, nghe ngöôøi ñaùng tin beân caïnh beøn sinh taâm aùi. Phaùi Duïc-ña-baø-ñeà laïi noùi raèng: haõy nghe thuyeát ta vaán naïn: OÂng traùi vôùi lôøi noùi gaùnh vaùc, oâng noùi raèng: Tu-ñaø-hoaøn chöa heát aùi cuûa ñòa nguïc, suùc sinh, ngaï quyû. Leõ ra oâng neân noùi: Tu-ñaø- hoaøn coù theå khôûi aùi aáy, khieán ta laøm Long vöông Y-la-baït-na, cho ñeán noùi roäng Neáu noùi nhö theá thì vieäc naày khoâng ñuùng, neáu khoâng noùi Tu-ñaø- hoaøn coù theå khôûi choã naày thì cuõng khoâng neân noùi: Tu-ñaø-hoaøn chöa döùt heát aùi cuûa ñòa nguïc, suùc sinh, ngaï quyû. Neáu Tu-ñaø-hoaøn chöa döùt heát aùi

cuûa ñòa nguïc, suùc sinh, ngaï quyû, maø khoâng khôûi hieän ôû tröôùc, thì oâng traùi vôùi lôøi noùi choã gaùnh vaùc, nhö oâng ñaõ noùi: Tu-ñaø-hoaøn ñaõ duyeân aùi cuûa ñöôøng aùc chöa döùt heát, maø khoâng khôûi hieän ôû tröôùc. Thuyeát cuûa ta noùi: “AÙi trong khoâng höõu” cuõng gioáng nhö theá. Phaùi Duïc-ña-baø-ñeà laïi vaán naïn phaùi Tyø-baø Xaø-baø-ñeà: YÙ oâng nghó sao? Vì bò trieàn raøng buoäc maø gieát cha meï, trieàn naày laø ñoái töôïng döùt cuûa Tu ñaïo chaêng? Phaùi Tyø-baø Xaø-baø-ñeà ñaùp: Ñuùng theá. Phaùi Duïc-ña-baø-ñeà traùch cöù. Phaùi Tyø-baø Xaø-baø-ñeà ñaùp: Khoâng. Hoûi: Vì sao Tu-ñaø-hoaøn khoâng khôûi trieàn naày? Ñaùp: Hoaëc coù thuyeát noùi: Ngöôøi coù taâm aùc taêng thöôïng, coù theå khôûi leân trieàn naày maø gieát cha meï, coøn Tu-ñaø-hoaøn kia coù taâm thieän taêng thöôïng. Laïi coù thuyeát noùi: Ngöôøi khoâng hoå, khoâng theïn taêng thöôïng, coù theå gieát cha meï, Tu-ñaø-hoaøn coù hoå theïn taêng thöôïng Laïi coù thuyeát noùi: Trieàn kia ñaõ ñöôïc taø kieán nuoâi döôõng, theo sau taø kieán sinh, coøn taø kieán cuûa Tu-ñaø-hoaøn ñaõ döùt dieät. Laïi coù thuyeát noùi: Tu-ñaø-hoaøn ñaõ ñöôïc giôùi khoâng taïo taùc, do vieäc aáy, neân khoâng khôûi leân trieàn naày. Phaùi Duïc-ña-baø-ñeà laïi traùch Tyø-baø Xaø-baø-ñeà, noùi roäng nhö treân. Phaùi Duïc-ña-baø-ñeà laïi vaán naïn Tyø-baø Xaø-baø-ñeà: YÙ oâng nghó sao? Phaùp do tu ñaïo döùt tröø laø “AÙi trong khoâng höõu”, aùi naày neân noùi laø do tu ñaïo döùt chaêng? Tyø-baø Xaø-baø-ñeà ñaùp: Ñuùng theá. Phaùp do tu ñaïo döùt tröø, nghóa laø phaùp thieän höõu laäu. Khoâng höõu, nghóa laø döùt caên thieän. Duïc-ña-baø-ñeà laïi traùch Tyø-baø Xaø-baø-ñeà: YÙ oâng nghó sao? Tu- ñaø- hoaøn coù theå khôûi aùi naày, ta seõ döùt caên thieän chaêng? Tyø-baø Xaø-baø-ñeà ñaùp: Khoâng. Hoûi: Vì sao Tu-ñaø-hoaøn khoâng khôûi aùi aáy? Ñaùp: Vì coâng ñöùc aùi laïc cuûa baäc Thaùnh thöôøng muoán thaønh töïu phaùp thieän hieän ôû tröôùc, khoâng muoán xa lìa, cho neân khoâng khôûi. Duïc-ña-baø-ñeà laïi traùch Tyø-baø Xaø-baø-ñeà, noùi roäng nhö treân. Caùc lôøi noùi khoâng döùt seõ khôûi hieän ôû tröôùc, neân noùi coù loãi nhö treân. Trong saùch ngoaøi coù ba thöù vaán naïn: 1. Vaán naïn do nghi. 2. Vaán naïn noùi loãi. 3. Vaán naïn tröø hoaïi.

Trong kinh cuûa Phaät noùi: Ñöùc Theá toân cuõng duøng ba thöù vaán naïn ñeå vaán naïn ngöôøi khaùc: 1. Vaán naïn chuyeån thaéng. 2. Vaán naïn danh bình ñaúng. 3. Vaán naïn lôøi noùi traùi. Vaán naïn veà chuyeån thaéng: Nhö Phaïm chí Tröôøng Traûo noùi: Ta khoâng nhaãn taát caû. Ñöùc Phaät vaán naïn: Ñoái vôùi kieán naày

oâng coù nhaãn hay chaêng? Vaán naïn veà nghóa bình ñaúng: Nhö Ba-tri-ly hoûi Phaät: OÂng bieát huyeãn chaêng? Ñöùc Phaät ñaùp: Bieát. Ba-tri-ly noùi: Sa-moân Cuø-ñaøm chính laø ngöôøi huyeãn. Phaät hoûi Ba-tri-ly: OÂng coù bieát ôû nöôùc Caâu-ñoà coù ngöôøi aùc, teân laø Taùt-baø-chu-la-ña ñaõ laøm nhieàu vieäc aùc khoâng? Toâi bieát, Ba-tri-ly ñaùp. Phaät noùi: OÂng cuõng laø ngöôøi laøm nhieàu vieäc aùc. Vaán naïn veà lôøi noùi traùi: Nhö cö só Öu-ba-ly tröôùc noùi nghieäp cuûa thaân naëng, sau noùi yù aùc cuûa vò Tieân, neân dieät ñaïi thaønh Ca-laêng-giaø. ÔÛ ñaây, phaùi Duïc-ña-baø-ñeà ñaõ duøng nghóa bình ñaúng ñeå vaán naïn. Phaùi Tyø-baø Xaø-baø-ñeà thì khieán cho Duïc-ña-baø-ñeà rôi vaøo choã thua. Hoûi: Khoâng höõu goïi laø phaùp gì? Ñaùp: Ba coõi voâ thöôøng. Hoûi: Vì sao soaïn luaän naày? Ñaùp: Vì muoán cho phaùi Tyø-baø Xaø-baø-ñeà khoâng coù choã noùi. Neáu khoâng noùi nhö theá, thì phaùi Tyø-baø Xaø-baø-ñeà neân noùi raèng: Duø oâng coù duøng lôøi noùi ñeå khuaát phuïc ta, nhöng theå taùnh cuûa “AÙi trong khoâng höõu” töông öng vôùi phaùp töôùng, nghóa laø hoaëc thaáy ñaïo thì döùt, hoaëc tu ñaïo döùt tröø, cho neân Toân giaû kia ñaõ noùi “Khoâng höõu” goïi laø phaùp gì? Laø ba coõi voâ thöôøng. Laïi coù thuyeát noùi: Tröôùc noùi thuaän theo nghóa thuù cuûa kinh, sau noùi nghóa chaân thaät. Laïi coù thuyeát noùi: Phaùi Duïc-ña-baø-ñeà laïi baûo Tyø-baø Xaø-baø- ñeà: Maëc duø ta ñaõ duøng lôøi noùi ñeå cheá phuïc oâng, nhöng vì theå taùnh cuûa “AÙi trong khoâng höõu” töông öng vôùi phaùp töôùng, hoaëc do thaáy ñaïo thì döùt, hoaëc do tu ñaïo döùt tröø, cho neân noùi raèng: “Khoâng höõu” goïi laø phaùp gì? Laø ba coõi voâ thöôøng. Hoûi: Phaùp voâ laäu cuõng coù voâ thöôøng, vì sao trong ñoù khoâng noùi? Ñaùp: Neáu phaùp laø choã ñaët chaân cuûa aùi, choã sôû duyeân cuûa aùi, trong

ñoù, lieàn noùi voâ laäu, voâ thöôøng, chaúng phaûi choã ñaët chaân cuûa aùi, chaúng phaûi choã sôû duyeân cuûa aùi, cho neân khoâng noùi. Hoûi: Nhöõng gì laø taâm giaûi thoaùt? Coù taâm duïc, hay khoâng coù taâm duïc? Cho ñeán noùi roäng. Hoûi: Vì sao soaïn luaän naày? Ñaùp: Ñaây laø kinh Phaät, trong kinh cuûa Phaät noùi: Taâm duïc ñöôïc giaûi thoaùt, taâm giaän döõ, si meâ ñöôïc giaûi thoaùt. Khoâng noùi raèng: Vì coù taâm duïc ñöôïc giaûi thoaùt, taâm khoâng coù duïc ñöôïc giaûi thoaùt, cho ñeán noùi roäng. Kinh kia laø caên baûn cuûa luaän naày, nay seõ giaûi thích roäng veà döùt kinh aáy. Laïi nöõa, hoaëc coù thuyeát noùi: Taâm taùnh voán tònh, vì bò khaùch phieàn naõo che laáp, nhö thuyeát cuûa phaùi Tyø-baø Xaø-baø-ñeà noùi: Taâm taùnh voán tònh, bò phieàn naõo khaùch kia sinh khôûi che laáp taâm neân baát tònh. Hoûi: Neáu ñuùng laø taâm taùnh voán tònh, vì phieàn naõo khaùch che laáp neân baát tònh, coù theå nhö theá, sao khoâng duøng baûn taùnh cuûa taâm tònh laøm cho phieàn naõo khaùch cuõng tònh? Neáu oâng khoâng noùi: Vì duøng taâm tònh, neân laøm cho phieàn naõo khaùch tònh, laø vì coù nhaân duyeân gì? Laïi nöõa, vì taâm sinh tröôùc, phieàn naõo khaùch sinh sau, hay laø cuøng sinh chaêng? Neáu taâm sinh tröôùc, phieàn naõo khaùch sinh sau thì taâm seõ ôû laïi, chôø ñôïi phieàn naõo khaùch, phieàn naõo khaùch sinh, nhöng veà sau laïi che laáp taâm. Neáu noùi nhö theá, töùc laø moät taâm truï hai saùt- na. Neáu ñeàu cuøng sinh, thì laáy thôøi gian naøo ñeå noùi laø taâm taùnh voán tònh? Laïi khoâng coù ñôøi vò lai ñeå truù nôi

baûn tính taâm tònh. Cho neân, vì nhaèm ngaên döùt nghóa cuûa ngöôøi khaùc, ñeå töï bieåu thò roõ nghóa cuûa mình, ñoàng thôøi cuõng muoán noùi veà nghóa töông öng cuûa phaùp töôùng, neân soaïn ra luaän naày. Nhöõng gì laø taâm giaûi thoaùt? Taâm coù duïc, giaän döõ, si meâ ñöôïc giaûi thoaùt chaêng? Hay taâm khoâng duïc, saân haän, si meâ ñöôïc giaûi thoaùt? Ñaùp: Taâm khoâng coù duïc, giaän döõ, ngu si, ñöôïc giaûi thoaùt. Hoûi: Taâm khoâng coù duïc, giaän döõ, ngu si, töùc laø giaûi thoaùt, laïi coøn giaûi thoaùt gì nöõa? Ñaùp: Neáu noùi theo phieàn naõo, thì taâm goïi laø giaûi thoaùt, neáu noùi theo theá gian, theo thaân thì khoâng goïi laø giaûi thoaùt. Vì neáu caùc phieàn naõo khoâng döùt thì taâm kia seõ khoâng vaän haønh ôû ñôøi, seõ khoâng ñöôïc giaûi thoaùt ôû ñôøi. Khoâng hieän haønh ôû thaân, thì seõ khoâng ñöôïc giaûi thoaùt ôû thaân. Neáu caùc phieàn naõo ñaõ döùt, dó nhieân taâm kia seõ vaän haønh ôû ñôøi, seõ ñöôïc giaûi thoaùt ôû ñôøi, hieän haønh ôû thaân, seõ ñöôïc thaân giaûi thoaùt. Laïi nöõa, hoaëc coù thuyeát noùi: Taâm töông öng duïc ñöôïc giaûi thoaùt. Taâm töông öng giaän döõ, ngu si ñöôïc giaûi thoaùt. Nhö phaùi Tyø-baø Xaø-baø-

ñeà noùi theá naày: Taâm nhieãm oâ töùc laø taâm khoâng nhieãm oâ. Vì sao? Vì neáu phieàn naõo chöa döùt laø nhieãm oâ, heã phieàn naõo döùt roài thì khoâng nhieãm oâ, cuõng nhö chaäu ñoàng coù veát nhô luùc chöa röõa veát nhô thì goïi laø nhô, luùc ñaõ taåy heát veát nhô, thì goïi laø khoâng coù nhô. Taâm nhieãm oâ kia cuõng gioáng nhö theá. Phaùi Tyø-baø Xaø-baø-ñeà kia noùi nhö theá, neân chính laø traùi nghòch caàn quôû traùch. Vì sao? Vì chaúng phaûi taâm kia taïp hôïp töông öng vôùi duïc, giaän döõ, ngu si. Neáu duïc, saân haän, ngu si khoâng döùt tröø thì taâm naày khoâng goïi laø giaûi thoaùt khoûi duïc, saân haän, ngu si. Neáu muoán duïc, saân, si döùt tröø, taâm naày goïi laø giaûi thoaùt khoûi duïc, saân, si. Vì muoán chöùng minh nghóa naày, neân daãn kinh Phaät. Trong kinh cuûa Ñöùc Theá toân noùi: Maët trôøi, maët traêng coù naêm söï ngaên che. Vì bò naêm thöù ngaên che, neân maët trôøi, maët traêng khoâng saùng toû. Naêm thöù ñoù laø: Maây v.v... cho ñeán noùi roäng. Maây: Nhö vaøo muøa heø, baàu trôøi coù ít maây, coù theå giaêng khaép hö khoâng. Khoùi: Nhö ñoát coû caây, khoùi toûa khaép hö khoâng. Buïi: Nhö luùc trôøi khoâng möa, gioù cuoán buïi ñaát bay khaép hö khoâng. Söông muø: Nhö beân soâng lôùn söông muø ñaày khaép hö khoâng. Laïi coù thuyeát noùi: ÔÛ coõi nöôùc phöông Ñoâng, hoaëc ban ngaøy hay ban ñeâm, sau côn möa, coù luùc maët trôøi loù daïng thì söông muø boác leân töø ñaát, giaêng khaép hö khoâng. Vua A-tu-la laø La-haàu-la ngaên che: Maët trôøi, maët traêng laø tieàn quaân cuûa chö thieân, trôøi thöôøng chieán ñaáu vôùi A-tu- la. Vì duøng oai löïc cuûa maët trôøi, maët traêng, neân chö thieân thöôøng chieán thaéng. Vua A-tu-la laø La-haàu-la, tröôùc muoán tieâu dieät, vì söùc nghieäp cuûa taát caû chuùng sinh neân khoâng theå dieät, beøn duøng tay che caùc thöù ngaên che aáy traùi vôùi maët trôøi maët traêng neân khoâng gaàn nhau. Vì chöa deïp boû caùc thöù ngaên che kia, neân, maët trôøi, maët traêng khoâng saùng toû. Neáu deïp boû caùc thöù ngaên che, thì maët trôøi maët traêng ñoái vôùi moïi thöù ngaên che naày vaãn ñöôïc saùng toû. Cuõng theá, taâm kia khoâng hôïp taïp töông öng vôùi duïc, giaän döõ, ngu si. Neáu duïc, giaän döõ, ngu si naày khoâng döùt tröø, thì taâm

kia khoâng ñöôïc goïi laø giaûi thoaùt tham duïc giaän döõ, ngu si. Neáu tham duïc, giaän döõ, ngu si ñaõ döùt, thì taâm kia seõ ñöôïc goïi laø giaûi thoaùt khoûi tham duïc, giaän döõ, ngu si. Kinh cuûa Ñöùc Theá toân noùi: Tyø-kheo phaûi bieát! Ngöôøi ñöôïc thaân lôùn baäc nhaát, ñoù laø vua A-tu-la La-haàu-la, cho ñeán noùi roäng. Khoâng coù chuùng sinh naøo coù theå töï hoùa thaân xinh ñeïp baäc nhaát nhö vua A-tu-la La-haàu-la. Ñaây laø noùi thaân bieán hoùa, chöù chaúng phaûi thaân thaät.

Nhöõng gì laø taâm giaûi thoaùt? ÔÛ quaù khöù, vò lai hay hieän taïi? Ñaùp: Luùc taâm sinh xa vò lai, caùc chöôùng cuûa Voâ hoïc, ngöôøi ñöôïc giaûi thoaùt chöôùng, nghóa laø phieàn naõo haï haï cuûa Phi töôûng Phi phi töôûng xöù. Neáu noùi vò lai thì ngaên döùt quaù khöù, hieän taïi, neáu noùi Voâ hoïc thì ngaên döùt taâm Höõu Hoïc. Hoûi: Nhö taâm Höõu Hoïc cuõng ñöôïc giaûi thoaùt, vì sao chæ noùi Voâ hoïc? Ñaùp: Hoaëc coù thuyeát noùi: Vì toân quyù hôn. Neáu caàu phaùp vöôït hôn, thì phaùp Voâ hoïc vöôït hôn phaùp hoïc. Neáu tìm ngöôøi vöôït hôn, thì ngöôøi Voâ hoïc vöôït hôn ngöôøi Höõu hoïc. Toân giaû Cuø-sa noùi: Neáu vöôït hôn nhieàu khoâng loãi laàm thì noùi laø giaûi thoaùt. Neáu ñöôïc taâm Voâ hoïc, thì seõ nhieàu giaûi thoaùt, cuõng hôn, khoâng laàm loãi. Hôn nöõa, neáu taâm ñöôïc hai thöù giaûi thoaùt thì goïi laø giaûi thoaùt, nghóa laø töï theå giaûi thoaùt, thaân ñöôïc giaûi thoaùt. Vì vieäc naày, neân taïo ra boán tröôøng hôïp: Hoaëc coù töï theå cuûa taâm ñöôïc giaûi thoaùt, chöù chaúng phaûi thaân. Hoaëc coù thaân ñöôïc giaûi thoaùt, chaúng phaûi töï theå cuûa taâm, cho ñeán noùi roäng thaønh boán tröôøng hôïp: 1. Töï theå cuûa taâm ñöôïc giaûi thoaùt, chaúng phaûi thaân: Nghóa laø taâm Höõu Hoïc. 2. Thaân ñöôïc giaûi thoaùt, chaúng phaûi töï theå cuûa taâm: Taâm thieän höõu laäu, voâ kyù khoâng aån moät cuûa A-la-haùn. 3. Töï theå cuûa taâm giaûi thoaùt, thaân cuõng giaûi thoaùt: Nghóa laø taâm Voâ hoïc. 4. Khoâng phaûi töï theå cuûa taâm giaûi thoaùt, chaúng phaûi thaân giaûi thoaùt: Taâm Hoïc höõu laäu, laø taát caû taâm phaøm phu. Laïi nöõa, vì khoâng coù chöôùng ngaïi, neân goïi laø giaûi thoaùt. Ngöôøi Höõu hoïc thì bò che laáp do taø giaûi thoaùt, coøn Voâ hoïc thì khoâng nhö theá. Cuõng theá, chaùnh giaûi thoaùt cuûa haøng Höõu hoïc ñoái laïi vôùi taø giaûi thoaùt, coøn Voâ hoïc thì khoâng nhö vaäy. Laïi nöõa, neáu taâm ñöôïc giaûi thoaùt taát caû kieát goïi laø giaûi thoaùt. Taâm Höõu Hoïc coù phaàn giaûi thoaùt, coù phaàn khoâng giaûi thoaùt, coøn Voâ hoïc thì khoâng nhö theá. Laïi coù thuyeát noùi: Neáu taâm ôû trong naêm thöù phieàn naõo ñöôïc giaûi thoaùt, ñöôïc giaûi thoaùt trong naêm thöù duyeân, thì goïi laø giaûi thoaùt. Naêm thöù phieàn naõo chöôùng ngaïi, naêm thöù duyeân chöôùng ngaïi, noùi cuõng gioáng nhö theá. Laïi coù thuyeát noùi: Neáu khoâng bò coû aùi nhö Ma-laâu ña troùi buoäc, thì ñoù goïi laø giaûi thoaùt.

Laïi nöõa, neáu coù theå xeù löôùi buûa khaép laø choã döïa cuûa Höõu Ñaûnh thì goïi laø giaûi thoaùt. Laïi nöõa, neáu caét heát toùc phieàn naõo cuûa ba coõi, thì goïi laø giaûi thoaùt. Laïi nöõa, neáu giaûi thoaùt giaûm ít maø coù theå khieán cho troøn ñuû, thì ñöôïc goïi laø giaûi thoaùt. Nhö töø ngöôøi Höõu hoïc cho ñeán ñònh Kim cöông duï, goïi laø khoâng ñaày ñuû, ñöôïc taâm Voâ hoïc thì goïi laø ñaày ñuû. Laïi nöõa, neáu ñöôïc vui khinh an, khoâng bò phieàn naõo che ngaên, thì goïi laø giaûi thoaùt. Maëc duø ngöôøi Höõu hoïc ñöôïc vui khinh an, nhöng vaãn bò phieàn naõo laøm chöôùng

ngaïi, coøn ngöôøi Voâ hoïc ñöôïc vui khinh an, khoâng bò phieàn naõo gaây chöôùng ngaïi. Laïi nöõa, neáu thoï vui khinh an roäng ñuû, thì goïi laø giaûi thoaùt. Ngöôøi hoïc vì coù taïo taùc neân thoï nhaän nieàm vui khinh an khoâng roäng. Neáu ñöôïc taâm Voâ hoïc, vieäc phaûi laøm ñaõ laøm xong, thì thoï vui khinh an ñaày ñuû, gioáng nhö keû thuø cuûa quoác vöông chöa heát, thì söï thoï vui seõ khoâng roäng. Neáu oaùn ñòch döùt heát thì thoï nhaän roäng an vui. Neáu vieäc phaûi laøm ñaõ laøm xong, buoâng boû gaùnh naëng, khoâng coøn mong caàu cuõng gioáng nhö theá. Laïi nöõa, chuùng sinh thöôøng cuøng noùi rieâng vôùi phieàn naõo, neáu ñöôïc xa lìa phieàn naõo, yù vaéng laëng ñaày ñuû thì goïi laø giaûi thoaùt. Laïi nöõa, neáu lìa gaùnh naëng cuûa caùc aám nhieãm oâ thì goïi laø giaûi thoaùt. Laïi nöõa, neáu lìa caùc nhaäp noùng böùc phieàn naõo, ñöôïc nhaäp maùt meû, thì goïi laø giaûi thoaùt. Laïi nöõa, neáu xa lìa caùc nhaäp maø phieàn naõo, nöông töïa thì ñöôïc caùc nhaäp khoâng bò phieàn naõo nöông töïa, ñoù goïi laø giaûi thoaùt. Laïi nöõa, neáu xa lìa nhoùm chuùng sinh phieàn naõo, töï laäp ra trong nhoùm chuùng sinh khoâng coù phieàn naõo, thì ñöôïc goïi laø giaûi thoaùt. Laïi nöõa, neáu vì ñôøi laøm ruoäng phöôùc, thì goïi laø giaûi thoaùt, nhö keä noùi: Taâm duïc hoaïi chuùng sinh Nhö coû haïi ruoäng toát Neáu thí ngöôøi voâ duïc Seõ ñöôïc quaû roäng lôùn. Laïi nöõa, neáu haïi maïng ngöôøi kia, seõ maéc toäi Voâ giaùn, ñoù goïi laø giaûi thoaùt. Laïi nöõa, neáu döùt boû caùc bôø ñeâ phieàn naõo ñaém nhieãm, deïp tröø taát caû chöôùng ngaïi, döùt boû boán caùch aên, lìa boán thöùc truï, phaù tan boán ma, vöôït

qua choã cö truù cuûa chín chuùng sinh, ñoù goïi laø giaûi thoaùt. Laïi nöõa, neáu ngöôøi hoïc thöïc haønh coâng ñöùc khoâng xen taïp, xa lìa loãi aùc, thöïc haønh phaùp thieän, caên thieän, caên baát thieän laãn nhau hieän ôû tröôùc. Neáu chæ thöïc haønh haïnh thieän, v.v..., khoâng laøm haønh vi baát thieän, thì ñoù goïi laø giaûi thoaùt. Hoûi: Nhö naêm aám ñeàu ñöôïc giaûi thoaùt, vì sao chæ noùi moät mình taâm ñöôïc giaûi thoaùt? Ñaùp: Hoaëc coù thuyeát noùi: Vì taâm vöôït hôn, neân trong ñoù phaûi noùi, nhö lôøi ñaùp trong phaåm thöù nhaát. Hoûi: Chæ coù moät saùt-na taâm ñöôïc giaûi thoaùt chaêng? Ñaùp: Khoâng. Vì neáu noùi moät saùt-na sinh taâm, phaûi bieát laø noùi taát caû taâm vò lai. Vì sao? Vì taâm Voâ hoïc cuûa vò lai seõ ñöôïc vaän haønh ôû ñôøi. Hoûi: Luùc ñöôïc taän trí, choã tu caên thieän ba coõi ôû ñôøi vò lai, coù phaûi seõ ñöôïc giaûi thoaùt khoâng? Ñaùp: Ñöôïc. Vì sao? Vì cuõng tröø ñöôïc chöôùng kia. Hoûi: Neáu thoái lui quaû A-la-haùn, thì ñöôïc quaû A-la-haùn trôû laïi, ñaïo voâ laäu tröôùc ñaõ ñöôïc ôû quaù khöù kia, ngöôøi ñoù coù ñöôïc giaûi thoaùt khoâng? Ñaùp: Khoâng ñöôïc. Vì khoâng dieät tröø chöôùng, nhö ñaïo voâ ngaïi dieät, cho ñeán noùi roäng. Ñaïo voâ ngaïi laø ñònh Kim cöông duï. Hoûi: Vì sao goïi laø Kim cöông duï? Ñaùp: Gioáng nhö kim cöông daäp vôõ taát caû, khoâng coù vaät gì khoâng theå huûy hoaïi, khoâng coù vaät gì maø khoâng theå xuyeân qua. Hoaëc saét, hoaëc ngoùi, ñaù, ngoïc ma-ni, pha-leâ, nuùi. Caùc vaät nhö theá ñeàu bò kim cöông ñaäp vôõ. Ñònh kia cuõng theá, ñoái vôùi taát caû phieàn naõo neáu khoâng phaù dieät heát thì khoâng coù vieäc ñoù. Vì phaân bieät neân noùi: Neáu phaøm phu coøn bò raøng buoäc, maø khôûi ñöôïc ñònh naày, thì seõ döùt tröø ñöôïc taát caû phieàn naõo. Vì sao? Vì laø phaùp ñoái trò taát caû phieàn naõo. Laøm sao bieát? Ñaùp: Vì khi ñöôïc

quaû A-la-haùn, laø ñaõ chöùng ñaéc giaûi thoaùt, taát caû phieàn naõo cuûa ba coõi ñaõ ñöôïc thaáy ñaïo, tu ñaïo döùt tröø heát. Vì vieäc naày, neân bieát ñöôïc ñònh aáy laø phaùp ñoái trò taát caû phieàn naõo. Hoûi: Nhö theå taùnh cuûa ñònh Kim cöông duï, hoaëc laø naêm aám, hoaëc laø boán aám, vì sao chæ goïi laø ñònh? Ñaùp: Vì theá löïc cuûa ñònh nghieâng veà nhieàu, neân goïi laø ñònh. Nhö theå cuûa thaáy ñaïo laø naêm aám, vì theá löïc cuûa thaáy ñaïo nghieâng veà nhieàu neân goïi laø thaáy ñaïo. Nhö theå taùnh cuûa trí beân caïnh, kieán ñaïo v.v... laø

naêm aám, boán aám, vì theá löïc cuûa trí nghieâng veà nhieàu, neân goïi laø trí. Nhö theå taùnh cuûa boán ñaïo thoâng laø naêm aám, boán aám, do theá löïc cuûa thoâng nhieàu, neân goïi laø thoâng. Theå taùnh cuûa ñònh Kim cöông duï laø naêm aám, boán aám, vì theá löïc cuûa ñònh nhieàu, neân goïi laø Ñònh. Hoûi: Neáu vaäy thì nhaân luaän sinh luaän, xöù kia vì sao theá löïc cuûa ñònh nhieàu? Ñaùp: Hoaëc coù thuyeát noùi: Vì Phi töôûng Phi phi töôûng xöù khoù döùt, khoù phaù, khoù vöôït qua, neân phaûi giöõ ñònh vöõng chaéc ñeå chaët chaân, phaùt ñaïi tinh tieán. Nhö ngöôøi khi muoán haïi voi, tröôùc phaûi yeân ñònh chaân mình, doác heát söùc duõng maõnh cuûa mình, sau ñoù môùi coù theå haïi ñöôïc. Cuõng theá, Phi töôûng Phi phi töôûng xöù khoù döùt, khoù phaù, khoù vöôït qua, tröôùc heát caàn phaûi yeân ñònh chaân cuûa haønh giaû, phaùt ñaïi tinh tieán xong, sau ñoù môùi coù theå döùt tröø, nhö voi laø phieàn naõo baäc haï haï cuûa Phi töôûng Phi phi töôûng xöù. Laïi coù thuyeát noùi: Phi töôûng Phi phi töôûng xöù laø vi teá khoù bieát, khoù coù theå hieåu roõ, phaûi coù phaùp giöõ yù lôùn, nhö ngöôøi muoán baén moät sôïi loâng, coù caùch giöõ yù caån thaän, xöù kia cuõng gioáng nhö theá. Ñònh Kim cöông duï naày, neáu ôû thieàn Vò chí thì seõ coù naêm möôi hai ñònh Kim cöông duï. Vieäc aáy theá naøo? Ñònh Kim cöông duï ñi chung vôùi saùu trí, nghóa laø boán tyû trí vaø hai phaùp trí. Hai phaùp trí laø dieät trí vaø ñaïo trí. Döïa vaøo thieàn Vò chí, do khoå tyû trí, seõ ñöôïc quaû A-la-haùn. Ngöôøi kia quaùn boán haønh nhö khoå v.v... cuûa Phi töôûng Phi phi töôûng xöù, neáu moät haønh hieän ôû tröôùc, thì seõ ñöôïc quaû A-la-haùn. Neáu duøng taäp tyû trí ñeå quaùn boán haønh nhö taäp v.v... cuûa Phi töôûng Phi phi töôûng xöù, neáu moät haønh hieän ôû tröôùc, thì seõ ñöôïc quaû A-la-haùn. Neáu duøng dieät phaùp trí quaùn haønh hieän ôû tröôùc thì seõ ñöôïc quaû A-la-haùn. Neáu duøng dieät phaùp trí quaùn boán haønh nhö dieät v.v... cuûa caùc haønh coõi Duïc, neáu moät haønh hieän ôû tröôùc, thì seõ ñöôïc quaû A-la-haùn v.v.... neáu duøng Ñaïo phaùp trí quaùn boán haønh nhö ñaïo, v.v... cuûa caùc haønh coõi Duïc, neáu moät haønh hieän ôû tröôùc thì seõ ñöôïc quaû A-la-haùn. Neáu duøng Dieät tyû trí, kia hoaëc coù ngöôøi quaùn boán haønh nhö dieät, v.v... trong caùc haønh cuûa Sô thieàn, neáu moät haønh hieän ôû tröôùc thì seõ ñöôïc quaû A-la-haùn. Nhö vaäy, cho ñeán quaùn caùc dieät cuûa Phi töôûng Phi phi töôûng, cuõng gioáng nhö theá. Taùm laàn boán nhö theá coù ba möôi hai. Neáu duøng ñaïo tyû trí quaùn boán haønh nhö phaàn ñaïo cuûa tyû trí trong chín ñòa, neáu moät haønh hieän ôû tröôùc, thì seõ ñöôïc quaû A-la-haùn. Dieät tyû trí coù ba möôi hai, ñaïo tyû trí boán, tröôùc coù möôøi saùu. Ñoù goïi laø döïa vaøo thieàn Vò chí coù naêm möôi hai ñònh Kim cöông duï.

Cuõng theá, döïa vaøo Sô thieàn, thieàn trung gian, ñeä Nhò thieàn, ñeä Tam thieàn, ñeä Töù thieàn cuõng coù naêm möôi hai ñònh Kim cöông duï. Khoâng xöù coù hai möôi taùm. Neáu döïa vaøo Khoâng xöù, duøng khoå tyû trí quaùn boán haønh nhö khoå v.v... cuûa Phi töôûng Phi phi töôûng, neáu moät haønh hieän ôû tröôùc thì seõ ñöôïc quaû A-la-haùn. Neáu duøng taäp tyû trí thì thuyeát minh cuõng nhö treân. Neáu duøng dieät tyû trí quaùn boán haønh nhö dieät, v.v... cuûa caùc haønh ôû Khoâng xöù, nhö tröôùc ñaõ noùi. Hoaëc quaùn Thöùc xöù, hoaëc quaùn Voâ sôû höõu xöù, hoaëc quaùn boán haønh nhö dieät, v.v... cuûa Phi töôûng Phi phi töôûng xöù, noùi roäng nhö treân. Neáu duøng ñaïo tyû trí quaùn boán haønh nhö phaàn ñaïo cuûa tyû trí... trong chín ñòa, noùi roäng nhö treân. Dieät tyû trí coù möôøi saùu, ñaïo tyû trí coù boán, tröôùc coù taùm, ñoù goïi laø döïa vaøo Khoâng xöù coù hai möôi taùm ñònh Kim cöông duï. Thöùc xöù coù hai möôi boán, voâ höõu xöù coù hai möôi. Nhö theá tuøy choã ñoái töôïng thích hôïp maø noùi, ñoù laø nghóa cuûa moät nhaø. Laïi coù thuyeát noùi: Coù taùm möôi trong thieàn Vò chí. Vieäc aáy theá naøo? Ñònh Kim cöông duï ñeàu cuøng coù vôùi saùu trí, nhö treân ñaõ noùi. Neáu döïa vaøo thieàn Vò chí, duøng khoå tyû trí thì seõ ñöôïc quaû A-la-haùn, quaùn khoå cuûa Phi töôûng Phi phi töôûng xöù, nhö tröôùc noùi. Neáu duøng taäp tyû trí, quaùn taäp cuûa Phi töôûng Phi phi töôûng xöù, thì nhö tröôùc ñaõ noùi. Neáu duøng dieät phaùp trí quaùn caùc haønh cuûa coõi Duïc dieät, thì nhö tröôùc ñaõ noùi. Duøng ñaïo phaùp trí quaùn ñaïo döùt caùc haønh coõi Duïc, nhö tröôùc ñaõ noùi. Neáu duøng dieät tyû trí quaùn caùc haønh cuûa Sô thieàn dieät, thì nhö tröôùc ñaõ noùi. Hoaëc coù khi quaùn, cho ñeán caùc haønh dieät cuûa Phi töôûng Phi phi töôûng xöù, cuõng noùi nhö treân. Taùm laàn boán naày coù ba möôi hai. Ñaïo tyû trí cuõng coù ba möôi hai, hôïp laïi laø saùu möôi boán vaø tröôùc coù möôøi saùu, ñoù goïi laø döïa vaøo ñòa Vò chí coù taùm möôi ñònh Kim cöông duï. Sô thieàn, thieàn trung gian, ñeä Nhò thieàn, ñeä Tam thieàn, ñeä Töù thieàn nhö theá cuõng coù taùm möôi, Khoâng xöù coù boán möôi. Neáu döïa vaøo Khoâng xöù, duøng khoå tyû trí seõ ñöôïc quaû A-la-haùn, noùi roäng nhö treân. Duøng taäp tyû trí, noùi cuõng nhö treân. Neáu duøng dieät tyû trí quaùn caùc haønh dieät cuûa Khoâng xöù, cho ñeán caùc haønh dieät cuûa Phi töôûng Phi phi töôûng xöù coù möôøi saùu. Ñaïo tyû trí cuõng coù möôøi saùu, tröôùc coù taùm. Ñoù goïi laø Khoâng xöù coù boán möôi ñònh Kim cöông duï. Thöùc xöù coù ba möôi hai, Voâ sôû höõu xöù coù hai möôi boán, neân tuøy ôû töôùng noùi roäng. Bình luaän: Neáu noùi nhö theá thì ñuùng: Döïa vaøo thieàn Vò chí, phaûi coù moät traêm saùu möôi boán ñònh Kim cöông duï. Vieäc aáy ra sao? Neáu döïa vaøo thieàn Vò chí, duøng khoå tyû trí quaùn khoå cuûa Phi töôûng Phi phi töôûng

xöù, noùi roäng nhö treân. Neáu duøng taäp tyû trí quaùn taäp cuûa phi töôûng Phi phi töôûng xöù, cuõng noùi nhö treân. Neáu duøng dieät phaùp trí, quaùn caùc haønh dieät coõi Duïc, cuõng noùi nhö treân. Neáu duøng ñaïo phaùp trí quaùn ñaïo döùt caùc haønh coõi Duïc, cuõng noùi nhö treân. Neáu duøng dieät tyû trí quaùn caùc haønh dieät cuûa Sô thieàn, hoaëc höõu cho ñeán quaùn caùc haønh dieät cuûa Phi töôûng phi töôûng xöù, nhö theá. Taùm laàn boán coù ba möôi hai, nhö tröôùc ñaõ noùi. Hoaëc coù khi quaùn Sô thieàn, cuõng coù quaùn ñeä Nhò thieàn, cuõng quaùn

ñeä Tam thieàn. Hoaëc quaùn ñeä Tam thieàn, cuõng quaùn ñeä Töù thieàn. Hoaëc quaùn ñeä Töù thieàn, cuõng quaùn Khoâng xöù. Hoaëc quaùn Khoâng xöù, cuõng quaùn Thöùc xöù. Hoaëc quaùn Thöùc xöù, cuõng quaùn Voâ sôû höõu xöù. Hoaëc quaùn Voâ sôû höõu xöù, cuõng quaùn Phi töôûng Phi phi töôûng xöù. Hoaëc coù khi quaùn Sô thieàn, ñeä Nhò thieàn, ñeä Tam thieàn. Ñeä Töù thieàn. Hoaëc coù khi quaùn ñeä Nhò thieàn, ñeä Tam thieàn, ñeä Töù thieàn, Khoâng xöù. Hoaëc coù khi quaùn ñeä Tam thieàn, ñeä Töù thieàn, Khoâng xöù, Thöùc xöù. Hoaëc coù khi quaùn ñeä Töù thieàn, Khoâng xöù, Thöùc xöù, Voâ sôû höõu xöù. Hoaëc coù khi quaùn Khoâng xöù, Thöùc xöù, Voâ sôû höõu xöù, Phi töôûng Phi phi töôûng xöù. Hoaëc coù khi quaùn Sô thieàn, cho ñeán Khoâng xöù. Hoaëc coù khi quaùn ñeä Nhò thieàn, ñeä Tam thieàn ñeä Töù thieàn. Hoaëc coù khi quaùn ñeä Nhò thieàn, ñeä Tam thieàn, ñeä Töù thieàn, Khoâng xöù. Hoaëc coù khi quaùn ñeä Tam thieàn, ñeä Töù thieàn, Khoâng xöù, Thöùc xöù. Hoaëc coù khi quaùn ñeä Töù thieàn, Khoâng xöù, Thöùc xöù, Voâ sôû höõu xöù. Hoaëc coù khi quaùn Khoâng xöù, Thöùc xöù, Voâ sôû höõu xöù, Phi töôûng Phi phi töôûng xöù. Hoaëc coù khi quaùn Sô thieàn cho ñeán Khoâng xöù. Hoaëc coù khi quaùn ñeä Nhò thieàn, cho ñeán Thöùc xöù. Hoaëc coù khi quaùn ñeä Tam thieàn, cho ñeán Voâ sôû höõu xöù. Hoaëc coù khi quaùn ñeä Töù thieàn cho ñeán Phi töôûng Phi phi töôûng xöù. Hoaëc coù khi quaùn Sô thieàn cho ñeán Thöùc xöù. Hoaëc coù khi quaùn ñeä Nhò thieàn cho ñeán Voâ sôû höõu xöù. Hoaëc coù khi quaùn ñeä Tam thieàn cho ñeán Phi töôûng Phi phi töôûng xöù. Hoaëc coù khi quaùn Sô thieàn cho ñeán Voâ sôû höõu xöù. Hoaëc coù khi quaùn ñeä Nhò thieàn cho ñeán Phi töôûng Phi phi töôûng xöù. Hoaëc coù khi quaùn Sô thieàn cho ñeán Phi töôûng Phi phi töôûng xöù. Neáu duøng ñaïo tyû trí quaùn boán haønh nhö phaàn ñaïo cuûa tyû trí... trong chín ñòa, neáu moät haønh hieän ôû tröôùc, thì seõ ñöôïc quaû A-la- haùn. ÔÛ ñaây coù boán, khoå tyû trí tröôùc coù boán, taäp tyû trí coù boán, dieät phaùp trí coù boán, ñaïo phaùp trí coù boán, dieät tyû trí coù moät traêm boán möôi boán. Nhö theá nöông vaøo thieàn Vò chí, coù moät traêm saùu möôi boán ñònh Kim cöông duï. Sô thieàn, thieàn trung gian, cho ñeán ñeä Töù thieàn cuõng coù moät traêm saùu möôi boán. Khoâng xöù coù naêm möôi hai. Neáu döïa vaøo Khoâng xöù, hoaëc duøng khoå tyû trí thì seõ ñöôïc quaû A-la-haùn, quaùn boán

haønh nhö khoå v.v... cuûa Phi töôûng Phi phi töôûng xöù, noùi roäng nhö treân. Neáu duøng taäp tyû trí ñeå quaùn taäp cuûa Phi töôûng Phi phi töôûng xöù, noùi roäng nhö treân. Neáu duøng dieät tyû trí, hoaëc quaùn caùc haønh dieät cuûa Khoâng xöù, cho ñeán hoaëc quaùn caùc haønh dieät cuûa Phi töôûng Phi phi töôûng xöù, noùi roäng nhö treân. Hoaëc coù khi quaùn Khoâng xöù, Thöùc xöù. Hoaëc coù khi quaùn Thöùc xöù, Voâ sôû höõu xöù. Hoaëc coù khi quaùn Voâ sôû höõu xöù, Phi töôûng Phi phi töôûng. Hoaëc coù khi quaùn Khoâng xöù cho ñeán Voâ sôû höõu xöù. Hoaëc coù khi quaùn Thöùc xöù cho ñeán Phi töôûng Phi phi töôûng xöù. Hoaëc coù khi quaùn Khoâng xöù cho ñeán Phi töôûng Phi phi töôûng xöù. Neáu duøng ñaïo tyû trí ñeå quaùn boán haønh nhö phaàn ñaïo cuûa tyû trí... trong chín ñòa, noùi roäng nhö treân. ÔÛ ñaây coù boán, khoå tyû trí ôû tröôùc coù boán, taäp tyû trí coù boán, dieät tyû trí coù boán möôi. Ñoù goïi laø döïa vaøo Khoâng xöù coù naêm möôi hai ñònh kim

cöông duï. Thöùc xöù coù ba möôi saùu. Neáu döïa vaøo Thöùc xöù, duøng khoå tyû trí ñeå quaùn boán haønh nhö khoå v.v... cuûa Phi töôûng Phi phi töôûng xöù, noùi roäng nhö treân. Neáu duøng taäp tyû trí ñeå quaùn boán haønh nhö khoå cuûa Phi töôûng Phi phi töôûng xöù, noùi roäng nhö treân. Hoaëc duøng dieät tyû trí ñeå quaùn caùc haønh dieät cuûa Thöùc xöù, cho ñeán hoaëc quaùn caùc haønh dieät cuûa Phi töôûng Phi phi töôûng xöù, noùi roäng nhö treân. Neáu duøng dieät tyû trí ñeå quaùn Thöùc xöù, Voâ sôû höõu xöù. Hoaëc quaùn Voâ sôû höõu xöù, Phi töôûng Phi phi töôûng xöù. Hoaëc coù khi quaùn Thöùc xöù cho ñeán Phi töôûng Phi phi töôûng xöù. Neáu duøng ñaïo tyû trí ñeå quaùn boán haønh nhö phaàn ñaïo cuûa tyû trí... trong chín ñòa, noùi roäng nhö treân. ÔÛ ñaây coù boán, khoå tyû trí ôû tröôùc coù boán, taäp tyû trí coù boán, dieät tyû trí coù hai möôi boán. Cuõng theá, döïa vaøo Thöùc xöù coù ba möôi saùu ñònh kim cöông duï. Voâ sôû höõu xöù coù hai möôi boán. Döïa vaøo Voâ sôû höõu xöù, neáu duøng khoå tyû trí ñeå quaùn boán haønh nhö khoå v.v... cuûa Phi töôûng Phi phi töôûng xöù, noùi roäng nhö treân. Hoaëc duøng taäp tyû trí ñeå quaùn boán haønh nhö taäp v.v... cuûa Phi töôûng Phi phi töôûng xöù, noùi roäng nhö treân. Neáu duøng dieät tyû trí ñeå quaùn caùc haønh dieät cuûa Voâ sôû höõu xöù, hoaëc quaùn caùc haønh dieät cuûa Phi töôûng Phi phi töôûng xöù, noùi roäng nhö treân. Hoaëc quaùn caùc haønh dieät cuûa Voâ sôû höõu xöù, Phi töôûng Phi phi töôûng xöù, noùi roäng nhö treân. Neáu duøng ñaïo tyû trí ñeå quaùn boán haønh nhö phaàn ñaïo cuûa tyû trí v.v... trong chín ñòa, noùi roäng nhö treân. ÔÛ ñaây coù boán, khoå tyû trí ôû tröôùc coù boán, taäp tyû trí coù boán, dieät tyû trí coù möôøi hai. Cuõng theá laø döïa vaøo Voâ sôû höõu xöù coù hai möôi boán ñònh kim cöông duï. Trong coõi Voâ saéc, khoâng neân noùi phaùp trí. Sinh trong coõi Saéc, khoâng neân noùi phaùp trí, khoâng neân noùi laø sinh ñòa treân, döïa vaøo söï lìa

duïc cuûa ñòa döôùi, tröø Phi töôûng Phi phi töôûng xöù. Cuõng khoâng neân noùi sinh leân ñòa treân, quaùn dieät cuûa ñòa döôùi, tröø sinh trong coõi Saéc. Cuõng nhö sinh coõi Duïc, noùi laø sinh coõi Voâ saéc, nhö thuyeát sinh coõi Duïc, coõi Saéc. Toân giaû Cuø-sa noùi: Ñònh kim cöông duï coù möôøi ba, theá naøo laø möôøi ba? Nghóa laø caùc vieäc döùt phieàn naõo cuûa Phi töôûng Phi phi töôûng xöù thuoäc veà ñaïo voâ ngaïi cuûa thaáy ñaïo coù boán, thuoäc tu ñaïo coù chín. Hoûi: Taâm ñaõ giaûi thoaùt, taâm ñöôïc giaûi thoaùt chaêng? Taâm chöa giaûi thoaùt, coù ñöôïc giaûi thoaùt chaêng? Ñaùp: Taâm ñaõ giaûi thoaùt, noùi ñöôïc giaûi thoaùt. OÂng noùi nhö theá: Taâm ñaõ giaûi thoaùt, noùi ñöôïc giaûi thoaùt, khoâng neân noùi taâm ñaõ giaûi thoaùt, noùi ñöôïc giaûi thoaùt. Vì sao? Vì neáu ñaõ giaûi thoaùt, thì khoâng ñöôïc noùi seõ giaûi thoaùt, neáu seõ giaûi thoaùt thì khoâng ñöôïc noùi ñaõ giaûi thoaùt. Hoûi: Taâm ñaõ giaûi thoaùt, vì sao laïi noùi ñöôïc giaûi thoaùt? Ñaùp: Vì vieäc aáy neân tröôùc noùi raèng: Neáu laáy phieàn naõo maø noùi thì goïi laø ñaõ giaûi thoaùt, neáu vì laøm vieäc ñôøi ôû thaân maø noùi thì goïi laø ñöôïc giaûi thoaùt. Ta cuõng noùi ñaõ giaûi thoaùt, noùi ñöôïc giaûi thoaùt. Cuõng noùi vieäc ñaõ laøm, noùi laø laøm. Ngöôøi noùi nhö theá coù loãi gì? Ñöùc Phaät cuõng noùi ñaõ giaûi thoaùt, noùi ñöôïc giaûi thoaùt, vieäc ñaõ laøm, noùi laø laøm. Vì muoán chöùng minh nghóa naày neân ñaõ daãn Kinh Phaät. YÙ oâng nghó sao? Kinh Phaät vì laø kheùo noùi khoâng chaêng?

Nhö keä noùi: Neáu döùt duïc khoâng coøn Nhö hoa sen trong nöôùc Tyø-kheo boû ñaây, kia Nhö raén loät boû da. Hoûi: Ñöùc Phaät noùi keä naày coù phaûi vì ñaõ xaû noùi xaûû, hay laø chöa xaû noùi xaû? Ñaùp: Ñöùc Phaät noùi ñaõ xaû noùi laø xaûû. Trong keä naày noùi: Ñoaïn duïc khoâng coøn, töùc ñaõ xaû noùi laø xaû. Nhö trong keä naày noùi, ñaõ xaû noùi laø xaû, ñaõ laøm noùi laø laøm. Ta cuõng nhö theá, ñaõ giaûi thoaùt, noùi ñöôïc giaûi thoaùt, maø khoâng coù loãi. Vì laøm chöùng cho nghóa naày, neân laïi daãn kinh Phaät. Nhö keä noùi: Maïn heát töï ñònh yù Taâm thieän, taát caû thoaùt. Moät ôû yeân khoâng loaïn Vöôït cheát ñeán bôø kia. Hoûi: Trong keä naày noùi ñaõ ñoä laø ñoä hay chöa ñoä laø ñoä? Ñaùp: Trong keä naày noùi ñaõ ñoä laø ñoä, neáu luùc taâm thieän, taát caû ñöôïc

giaûi thoaùt, goïi laø ñaõ ñoä noùi laø ñoä. Nhö kinh naày noùi ñaõ ñoä noùi laø ñoä, ñaõ laøm noùi laø laøm. Ta cuõng gioáng nhö theá, ñaõ giaûi thoaùt, noùi laø ñöôïc giaûi thoaùt. Laïi, Ñöùc Theá toân noùi: Taäp nhaøm chaùn thì khoâng coù duïc, taäp khoâng coù duïc thì giaûi thoaùt, taäp giaûi thoaùt laø Nieát-baøn Hoûi: Vì sao soaïn luaän naày? Ñaùp: Ñoù laø kinh Phaät. Kinh Phaät noùi: Taäp nhaøm chaùn thì khoâng coù duïc, cho ñeán noùi roäng. Khoâng phaân bieät theá naøo laø nhaøm chaùn? Theá naøo laø voâ duïc, cho ñeán noùi roäng. Kinh Phaät laø caên baûn cuûa luaän naày. Nhöõng gì trong kinh kia khoâng noùi, thì nay seõ noùi. Vì ñoù, neân soaïn luaän naày. Taäp coù hai thöù: 1. Coù theå sinh. 2. Coù theå ñeán. Coù theå sinh: Nhö taäp nhaøm chaùn, coù theå sinh voâ duïc, taäp voâ duïc, coù theå sinh giaûi thoaùt. Coù theå ñeán: Nhö taäp giaûi thoaùt, coù theå ñaït ñeán Nieát-baøn. Laïi coù thuyeát noùi: Taäp coù hai thöù: 1. Tuøy thuaän. 2. Tuøy öùng. Tuøy thuaän: Nhö taäp nhaøm chaùn, ñöôïc khoâng coù duïc, taäp khoâng coù duïc, ñöôïc giaûi thoaùt. Tuøy öùng: Taäp giaûi thoaùt neân ñöôïc Nieát-baøn. Hoûi: Neáu laø taùnh cuûa taäp, cuõng laø taùnh cuûa duyeân phaûi chaêng? Ñaùp: Caùc taùnh cuûa duyeân naày töùc laø taùnh cuûa taäp. Hoûi: Coù taùnh cuûa taäp naøo chaúng phaûi taùnh cuûa duyeân hay khoâng? Ñaùp: Coù, ñoù laø taäp giaûi thoaùt, ñöôïc Nieát-baøn. (Taäp naày coù nghóa khoâng duyeân ñoái vôùi Nieát-baøn maø coù theå ñeán Nieát-baøn). Hoûi: Theá naøo laø nhaøm chaùn? Ñaùp: Voâ hoïc gheùt boû caùc haønh cuûa naêm thuû aám thaáp keùm, nhö kinh naày ñaõ noùi roäng. Hoûi: Nhö nhaøm chaùn naày cuõng laø hoïc, cuõng laø Voâ hoïc, cuõng laø Phi hoïc phi Voâ hoïc, vì sao chæ noùi Voâ hoïc? Ñaùp: Hoaëc coù thuyeát noùi: Vì danh nghóa ñeàu vöôït hôn. Neáu tìm phaùp vöôït hôn, thì phaùp Voâ hoïc laø vöôït hôn. Neáu tìm ngöôøi vöôït hôn thì ngöôøi Voâ hoïc vöôït hôn. Toân giaû Cuø-sa noùi: Vì vöôït hôn nhieàu, neân khoâng coù loãi, töùc chæ noùi Voâ hoïc nhaøm chaùn, khoâng noùi ngöôøi Höõu hoïc, ngöôøi phaøm phu. Laïi coù thuyeát noùi: Ñöùc Theá toân vì noùi veà caên baûn cuûa phaùp thuø

thaéng, neân Voâ hoïc laø caên baûn cuûa phaùp vöôït hôn. Voâ hoïc laø caên baûn cuûa phaùp vöôït hôn, chöù chaúng phaûi ngöôøi Höõu hoïc, ngöôøi phaøm phu. Laïi coù thuyeát noùi: Neáu noùi phaùp sau cuøng thì cuõng noùi phaùp baét ñaàu. Laïi coù thuyeát noùi: Neáu khoâng coù hai phaùp ñoái öùng nhau thì phaûi noùi roäng nhö Voâ hoïc ôû treân. Hoûi: Theå taùnh cuûa nhaøm chaùn laø gì? Ñaùp: Hoaëc coù thuyeát noùi: Theå laø taùnh tueä. Hoûi: Neáu vaäy thì theå taùnh cuûa nhaøm chaùn

laø khoå nhaãn, khoå trí, thuyeát kia kheùo hieåu nhöng vaên naày laøm sao hieåu? Nhö noùi: Theá naøo laø taäp nhaøm chaùn maø ñöôïc lìa duïc? Ñaùp: Caên thieän khoâng coù duïc, giaän döõ, ngu si töông öng vôùi söï nhaøm chaùn. Hoûi: Neáu vaäy thì tueä laïi töông öng vôùi tueä chaêng? Ñaùp: Vaên aáy neân noùi raèng: Caên thieän khoâng coù duïc, töông öng vôùi söï nhaøm chaùn kia, khoâng neân noùi laø khoâng coù giaän döõ, khoâng coù ngu si. Leõ ra neân noùi maø khoâng noùi, phaûi bieát vaên naày do ngöôøi taïo tuïng noùi daøi. Laïi coù thuyeát noùi: Söï nhaøm chaùn naày laø phaùp taâm sôû vaø taâm töông öng. Hoûi: Neáu vaäy thì vaên naày kheùo hieåu. Coøn theå maø Kieàn-ñoä Kieán ñaõ noùi laø khoå nhaãn, khoå trí, laïi laøm sao hieåu? Ñaùp: Noùi nhaøm chaùn trong Kieàn-ñoä kia laø do gaàn vôùi khoå nhaãn, khoå trí. ÔÛ choã naøo ñaït ñöôïc nhaøm chaùn? Ñaùp: ÔÛ beân khoå nhaãn, khoå trí. Bình luaän: Khoâng neân noùi nhö theá, noùi nhö tröôùc laø ñuùng: Theå taùnh cuûa söï nhaøm chaùn laø tueä. Hoûi: Theá naøo laø söï nhaøm chaùn cuûa theá tuïc? Ñaùp: Laø töông öng vôùi baát tònh, töùc laø theå cuûa A-na-ban-na, laø Noaõn, Ñaûnh, Nhaãn duyeân vôùi khoå, taäp, laø phaùp Theá ñeä nhaát, laø duyeân theo khoå, taäp trí, beân kieán ñaïo v.v... töông öng vôùi bi, töông öng vôùi ñeä nhaát, ñeä nhò giaûi thoaùt, töông öng vôùi boán thaéng xöù ñaàu tieân. Thaân naày nhö beänh, nhö ung nhoït, nhö gheû lôû, laø voâ thöôøng, khoå, khoâng, voâ ngaõ, vì taäp coù haønh nhö duyeân v.v..., noùi thoâ thì coù caùc töôùng nhö theá, neáu noùi roäng thì löôïng nhieàu hôn nöôùc boán bieån. Hoûi: Neáu theå cuûa söï nhaøm chaùn laø ñaùng nhaøm chaùn chaêng? Neáu theå laø ñaùng nhaøm chaùn laø nhaøm chaùn chaêng? Cho ñeán noùi roäng thaønh

boán tröôøng hôïp: 1. Tröôøng hôïp ñaàu: Voâ laäu nhaøm chaùn. 2. Tröôøng hôïp hai: Tröø söï nhaøm chaùn cuûa theá tuïc, coøn caùc theå höõu laäu khaùc. 3. Tröôøng hôïp ba: Theá tuïc nhaøm chaùn. 4. Tröôøng hôïp boán: Tröø voâ laäu nhaøm chaùn, coøn caùc theå voâ laäu khaùc. Hoûi: Nhö quaùn taát caû phaùp voâ ngaõ, laø quaùn nhaøm chaùn hay quaùn vui veû, phaán khôûi? Ñaùp: Veà nghóa naày ñaõ noùi trong haønh voâ ngaõ ôû tröôùc. Hoûi: Theá naøo laø taäp nhaøm chaùn ñöôïc lìa duïc? Ñaùp: Khoâng coù duïc töông öng vôùi nhaøm chaùn, laø caên thieän khoâng coù duïc. Vaên naày neân noùi nhö theá, khoâng neân noùi: Khoâng coù giaän döõ, khoâng coù ngu si. Hoûi: Theå taùnh cuûa voâ duïc laø gì? Ñaùp: Laø theå taùnh khoâng tham. Hoûi: Theá naøo laø taäp voâ duïc ñöôïc giaûi thoaùt? Ñaùp: Voâ duïc kia töông öng vôùi giaûi thoaùt, cho ñeán noùi roäng. Trong taát caû caùc phaùp, coù hai phaùp theå laø giaûi thoaùt: 1. Höõu vi. 2. Voâ vi. Höõu vi laø giaûi thoaùt trong phaùp taâm sôû. Voâ vi laø soá dieät. ÔÛ ñaây, chæ noùi giaûi thoaùt höõu vi, khoâng noùi giaûi thoaùt voâ vi. Giaûi thoaùt höõu vi coù hai thöù: 1. Nhieãm oâ. 2. Khoâng nhieãm oâ. Nhieãm oâ laø giaûi thoaùt taø. Khoâng nhieãm oâ laø giaûi thoaùt chaùnh. Chaùnh giaûi thoaùt laïi coù hai thöù: 1. Höõu laäu. 2. Voâ laäu. Höõu laäu: Töông öng vôùi quaùn baát tònh, töông öng vôùi töø, bi, hyû, xaû. Voâ laäu: Töông öng vôùi Hoïc, Voâ hoïc. Hoïc laø coù boán höôùng truï nôi ba quaû. Voâ hoïc chæ truï moät quaû. Voâ hoïc laïi coù hai thöù: 1. Thôøi taâm giaûi thoaùt. 2. Phi thôøi tueä giaûi thoaùt. Thôøi taâm giaûi thoaùt laø naêm loaïi A-la-haùn. Phi thôøi tueä giaûi thoaùt laø A-la-haùn baát

ñoäng. Ñaây töùc laø döùt taâm duïc ñöôïc giaûi thoaùt, ñaây töùc laø tueä döùt tröø voâ minh ñöôïc giaûi thoaùt.

Hoûi: Neáu döùt tröø duïc töùc laø taâm ñöôïc giaûi thoaùt, döùt tröø voâ minh töùc laø tueä ñöôïc giaûi thoaùt, thì theo luaän Nhieáp Phaùp noùi laøm sao hieåu? Nhö noùi: Theá naøo laø döùt taâm duïc ñöôïc giaûi thoaùt? Ñaùp: Caên thieän voâ tham. Theá naøo laø döùt tröø voâ minh tueä ñöôïc giaûi thoaùt? Ñaùp: Caên thieän voâ si. Hoûi: Nhö caên thieän voâ tham, voâ si, taùnh chaúng phaûi giaûi thoaùt, vì sao noùi laø giaûi thoaùt? Ñaùp: Vaên naày neân noùi raèng: Theá naøo laø döùt tröø taâm duïc, ñöôïc giaûi thoaùt? Ñaùp: Caên thieän voâ tham töông öng vôùi giaûi thoaùt. Theá naøo laø tueä döùt tröø voâ minh ñöôïc giaûi thoaùt? Ñaùp: Laø caên thieän voâ si töông öng vôùi giaûi thoaùt. Vaên naày leõ ra phaûi noùi nhö theá, maø khoâng noùi thì coù yù gì? Ñaùp: Ñeàu coù choã taïo taùc: Hoaëc höõu vi döùt duïc, neân sieâng naêng duøng phöông tieän, hoaëc höõu vi döùt tröø voâ minh cho neân sieâng naêng duøng phöông tieän. Hoaëc höõu vi döùt duïc, sieâng naêng duøng phöông tieän: Goïi laø taâm giaûi thoaùt. Hoaëc höõu vi döùt voâ minh, sieâng naêng duøng phöông tieän: Goïi laø tueä giaûi thoaùt. Nhöng söï giaûi thoaùt kia laïi khoâng coù töï theå rieâng. Laïi coù thuyeát noùi: Voâ tham töông öng vôùi tham, voâ si töông ñoái hôïp vôùi si, cho neân goïi laø voâ tham, voâ si. Theá naøo laø taäp giaûi thoaùt ñöôïc Nieát-baøn? Ñaùp: Neáu döùt heát taát caû aùi, cho ñeán noùi roäng. Hoûi: Nhö döùt tröø heát moät thaân kieán, cuõng goïi laø Nieát-baøn, vì sao noùi laø döùt heát taát caû aùi? Ñaùp: Hoaëc coù thuyeát noùi: Trong ñoù noùi Nieát-baøn troøn ñaày laø sao? Nghóa laø döùt heát taát caû aùi, cho ñeán noùi roäng. Laïi coù thuyeát noùi: Caùc ñaïo ñaõ noùi trong ñaây, ñeàu noùi laø ñaïo trong thaân Voâ hoïc. Nhö noùi ñaïo trong thaân Voâ hoïc, noùi quaû cuûa ñaïo trong thaân Voâ hoïc cuõng gioáng nhö theá. Ngöôøi Höõu hoïc döùt laø chöa roát raùo, chaúng phaûi khoâng coøn soùt. Hoûi: Theá naøo goïi laø nghóa Nieát-baøn? Ñaùp: Hoaëc coù thuyeát noùi: Caùc aám ñöôïc haún khoâng coøn sinh nöõa, laø nghóa cuûa Nieát-baøn. Laïi coù thuyeát noùi: Nghóa dieät taát caû phieàn naõo laø nghóa cuûa Nieát- baøn. Laïi coù thuyeát noùi: dieät caùc thöù ñaïi, laø nghóa cuûa Nieát-baøn. Laïi coù thuyeát noùi: Nghóa khoâng dieät laø nghóa cuûa Nieát-baøn, nhö

nhaân ñöôøng ngang doïc cuûa taám vaûi ñeå deät thaønh thaûm thì môùi thaønh, neáu khoâng nhaân ñöôøng ngang doïc v.v... thì vieäc deät thaûm seõ khoâng thaønh. Cuõng theá, nhaân nôi ñöôøng ngang doïc nôi taám vaûi phieàn naõo nghieäp, neân deät taám thaûm thoï sinh môùi thaønh, neáu khoâng nhaân nôi nghieäp v.v... thì vieäc deät thaûm thoï sinh seõ khoâng thaønh. Vì vieäc aáy, neân nghóa khoâng deät laø nghóa cuûa Nieát-baøn. Hoûi: Söï nhaøm chaùn, khoâng duïc vaø giaûi thoaùt Nieát-baøn coù gì khaùc nhau khoâng? Ñaùp: Gheùt boû söï thaáp keùm laø nhaøm chaùn, khoâng caàu mong laø voâ duïc, taâm khoâng vaån ñuïc laø giaûi thoaùt, truùt boû gaùnh naëng laø Nieát-baøn. Laïi coù thuyeát noùi: Gheùt boû phieàn naõo thaáp keùm laø söï nhaøm chaùn, döùt boû phieàn naõo laø voâ duïc, khoâng ñi chung vôùi phieàn naõo laø giaûi thoaùt, caùc aám döùt heát laø Nieát-baøn. Nhö Toân giaû Cuø-sa giaûi thích veà kinh naày noùi: Tri kieán nhö thaät laø kieán ñòa, nhaøm chaùn

laø baïc ñòa, voâ duïc laø ñòa voâ duïc, giaûi thoaùt laø ñòa Voâ hoïc, Nieát-baøn laø caùc aám baát sinh. Ñöùc Theá toân noùi: Ba coõi: Coõi döùt, coõi voâ duïc vaø coõi dieät, cho ñeán noùi roäng. Hoûi: Vì sao soaïn luaän naày? Ñaùp: Ñaây laø kinh Phaät. Kinh Phaät noùi: Toân giaû A-nan ñi ñeán choã Thöôïng toïa Tröôûng laõo, ñeán roài, cho ñeán noùi roäng. Hoûi: Vì sao Toân giaû A-nan ñi ñeán choã Tröôûng laõo kia? Ñaùp: Hoaëc coù thuyeát noùi: Toân giaû A-nan laø ngöôøi caàm laùi con thuyeàn phaùp Phaät, thöôøng xem xeùt boán chuùng, thöôøng ñeán choã caùc Tyø- kheo, lo nghó cho caùc Tyø-kheo veà vieäc nhaän laàm caûnh giôùi, löôøi bieáng, voâ duïng ñeå thì giôø troâi qua voâ ích. Vì vieäc naày, neân Toân giaû ñeán choã caùc Tröôûng laõo aáy. Laïi coù thuyeát noùi: Toân giaû A-nan nghó raèng: Neáu Tyø-kheo Tröôûng laõo kia coù ñöôïc coâng ñöùc thaéng tieán, ta seõ khen ngôïi vaø tuøy hyû, neáu khoâng ñöôïc, ta seõ chæ cho hoï phöông tieän. Baáy giôø, Toân giaû A- nan ñeán choã Tröôûng laõo kia, sinh khôûi tín töông töï. Tín coù hai thöù: Laø tín töông töï vaø tín khoâng töông töï. Tín töông töï laø: Neáu ngöôøi kia ôû choã A-lan- nhaõ thì hoûi phaùp A-lan-nhaõ, laø ngöôøi A-tyø-ñaøm thì hoûi phaùp A-tyø-ñaøm, laø ngöôøi trì Tu-ña-la thì hoûi phaùp Tu-ña-la, laø ngöôøi trì luaät thì hoûi phaùp luaät. Tín khoâng töông töï laø: Hoûi traùi vôùi ôû treân. Luùc aáy, Toân giaû A-nan hoûi Thöôïng toïa Tröôûng laõo kia veà phaùp A- luyeän-nhaõ: Caùc oâng thöôøng quaùn caûnh giôùi naøo? Tröôûng laõo kia ñaùp: Toâi quaùn Xa-ma-tha, Tyø-baø-xaù-na.

A-nan laïi hoûi: Neáu tu haønh roäng khaép phaùp Xa-ma-tha thì seõ coù lôïi gì? Tröôûng laõo kia ñaùp: Neáu tu haønh roäng khaép phaùp Xa-ma-tha thì ñoù goïi laø tu taâm. Neáu ngöôøi tu taâm thì seõ ñöôïc taâm giaûi thoaùt. Hoûi: Nhö nghóa cuûa A-tyø-ñaøm, trong moät taâm coù ñònh, coù tueä, laøm sao phaân bieät ngöôøi tu phöông tieän ñònh, ngöôøi tu phöông tieän tueä? Ñaùp: Vì döïa vaøo söï ñaày ñuû neân bieát. Hoaëc coù ngöôøi phaàn nhieàu döïa ñuû vaøo ñònh, hoaëc coù ngöôøi phaàn nhieàu döïa ñuû vaøo tueä. Ngöôøi phaàn nhieàu döïa ñuû vaøo ñònh: Taùnh öa ôû moät mình, thöôøng öa raûnh rang, vaéng laëng, thích ôû nhaø troáng traûi, khoâng öa noùi naêng. Ngöôøi phaàn nhieàu döïa ñuû vaøo tueä: Thöôøng xuyeân öa thoï trì ñoïc tuïng Tu-ña-la, A-tyø-ñaøm, Tyø-ni, cuõng ñeå giaùo hoùa ngöôøi, quaùn saùt töôùng chung, töôùng rieâng. Nhöõng vieäc nhö theá goïi laø söï khaùc nhau. Laïi coù thuyeát noùi: Hoaëc coù ngöôøi buoäc taâm vaøo moät duyeân, maø khoâng phaân bieät phaùp töôùng, hoaëc coù ngöôøi khoâng buoäc taâm vaøo moät duyeân maø phaân bieät phaùp töôùng. Ngöôøi buoäc taâm vaøo moät duyeân, khoâng phaân bieät phaùp töôùng, ñoù goïi laø tu ñònh. Neáu ngöôøi khoâng buoäc taâm vaøo moät duyeân maø phaân bieät phaùp töôùng, thì ñoù goïi laø tu tueä. Toân giaû A-nan hoûi: Neáu ngöôøi duøng phöông tieän ñònh ñeå tu taâm thì ñöôïc taâm giaûi thoaùt. Neáu duøng phöông tieän tueä ñeå tu taâm thì ñöôïc tueä giaûi thoaùt. Neáu duøng phöông tieän ñònh, tueä ñeå tu taâm thì seõ ñöôïc nhöõng giaûi thoaùt gì? Ñaùp: Ñöôïc giaûi thoaùt veà coõi (giôùi). Hoûi: Ñöôïc giaûi thoaùt veà nhöõng coõi (giôùi) gì? Ñaùp: Ba coõi, laø coõi döùt, coõi voâ duïc, coõi dieät. Hoûi: Nhö döùt laø phaùp khoâng coù duyeân, khoâng theå coù sôû duyeân, vì sao noùi laø ñöôïc giaûi thoaùt coõi döùt? Ñaùp: Quaùn giaûi thoaùt cuûa Nieát-baøn trong ñaây laø duøng coõi ñeå noùi. Vì sao?

Vì tuy ngöôøi sieâng naêng tu haønh tinh tieán maø khoâng theå sinh quaùn giaûi thoaùt cuûa Nieát-baøn, thì sau cuøng vaãn khoâng theå ñöôïc taâm giaûi thoaùt. Vì theá, neân quaùn giaûi thoaùt cuûa Nieát-baøn ñöôïc goïi laø coõi. Baáy giôø, Toân giaû A-nan töø choã Tyø-kheo Thöôïng toïa Tröôûng laõo nghe noùi nhö theá roài, lieàn ñeán treân ñaøn Ca-leâ-laëc, ñem nghóa nhö theá hoûi heát naêm traêm Tyø-kheo, caùc Tyø-kheo ñeàu duøng nghóa nhö theá ñeå ñaùp. Hoûi: Caùc Tyø-kheo naày ñaùp ra sao? Ñaùp: Hoaëc coù thuyeát noùi: Nhö choã phaùp hoäi hieän nay, tröôùc heát laø

nhöõng vò haï toïa noùi, caùc vò khaùc cuõng nhö theá. Laïi coù thuyeát noùi: Moät ngöôøi ñaùp, caùc ngöôøi khaùc ñoàng yù. Toân giaû Ba-xa noùi: Luùc aáy, taùc baïch yeát ma phaùt theû, ngöôøi nhaän theû goïi laø ñaùp. Baáy giôø, Toân giaû A-nan hoûi caùc Tyø-kheo xong, beøn ñeán choã Phaät, ñem caùc nghóa nhö theá hoûi Phaät. Phaät cuõng duøng nghóa nhö theá ñeå ñaùp. Hoûi: Toân giaû A-nan vì khoâng theå vöøa yù veà lôøi ñaùp cuûa Tyø- kheo Thöôïng toïa vaø naêm traêm Tyø-kheo neân phaûi ñi ñeán hoûi Phaät phaûi chaêng? Ñaùp: Coù vöøa yù. Hoûi: Neáu vöøa yù thì vì sao coøn phaûi hoûi Phaät? Ñaùp: Vì muoán chöùng toû cuoäc hoûi ñaùp ñaày ñuû ñoàng kieán giaûi, ñoàng mong muoán, ñoàng yù trong phaùp thieän thuyeát. Trong phaùp ngoaïi ñaïo, yù muoán khoâng ñoàng, phaù hoaïi thaùp phaùp. Trong phaùp thieän thuyeát, vì yù mong muoán ñoàng, neân ñaõ khoâng phaù hoaïi thaùp phaùp. Vì phaùp naày maàu nhieäm, neân giöõa thaày vaø ñeä töû, vôùi nhöõng gì ñaõ noùi töø luùc baét ñaàu ñeán sau cuøng ñeàu khoâng sai traùi nhau. Laïi coù thuyeát noùi: Vì muoán cho nhieàu ngöôøi xa lìa toäi loãi. Vieäc aáy theá naøo? Nghe noùi Tyø-kheo Thöôïng toïa Tröôûng laõo kia ñaõ traûi qua saùu nöôi naêm ôû trong thai meï. Khi sinh ra, thaân hình giaø nua, gaày oám, khoâng coù oai ñöùc. Baáy giôø, nhieàu ngöôøi sinh taâm khinh mieät, noùi raèng: Caùc ngöôøi tuoåi treû, coù ñaày ñuû söùc maïnh, töø ñaàu hoâm ñeán gaàn saùng, sieâng naêng tu haønh tinh tieán, ñoái vôùi phaùp thaéng tieán coøn khoù ñöôïc, huoáng gì laø ngöôøi vôùi thaân giaø nua, gaày oám, maø coù theå ñöôïc phaùp naày hay sao? Nhöng naêm traêm Tyø-kheo naày vì vieäc uoáng aên, neân ñaõ bò Ñeà- baø-ñaït-ña phaù hoaïi, veà sau, hoï môùi trôû veà vôùi Phaät. Luùc ñoù, ñaõ coù nhieàu ngöôøi sinh taâm khoâng tin, laø caùc Tyø-kheo tham lôïi cuùng döôøng, ñaâu theå ñöôïc phaùp thaéng tieán, môùi khieán cho nhieàu ngöôøi gaây ra caùc toäi loãi. Khi aáy, Toân giaû A-nan vì muoán cho nhieàu ngöôøi boû ñi toäi loãi, neân ñeán hoûi Phaät. Maëc duø kinh kia ñaõ noùi coõi döùt, coõi voâ duïc vaø coõi dieät, nhöng khoâng noùi roäng. Nhaân kinh kia maø luaän naày soaïn ra voâ soá taïp thuyeát Öu-ba-ñeà- xaù. Kinh kia laø caên baûn ñeå soaïn ra luaän naày. Nhöõng phaùp naøo trong kinh kia khoâng noùi, nay luaän ñeàu seõ noùi. Ñoù laø lyù do soaïn luaän naày. Theá naøo laø coõi döùt? Nay tröôùc ta seõ noùi veà phaùp danh soá ñoái trò gaàn cuûa A-tyø-ñaøm. Hoûi: Coõi döùt laø theá naøo? Ñaùp: Tröø kieát aùi, caùc kieát coøn laïi ñeàu ñöôïc döùt tröø, ñoù goïi laø coõi

döùt. Caùc kieát coøn laïi, nghóa laø tröø kieát aùi, laø taùm kieát coøn laïi. Hoûi: Coõi voâ duïc laø sao? Ñaùp: Neáu kieát aùi ñaõ döùt, laø ñoái trò gaàn töùc voâ duïc ñoái trò coù duïc. Hoûi: Theá naøo laø coõi dieät? Ñaùp: Tröø chín kieát, caùc phaùp kieát

coøn laïi ñeàu dieät, ñoù goïi laø coõi dieät. ÔÛ ñaây theå cuûa taát caû höõu laäu ñeàu noùi laø phaùp kieát. Laïi coù thuyeát noùi: Coù taùm kieát vaø phaùp töông öng cuûa taùm kieát, neáu döùt tröø choã khôûi cuûa sinh v.v..., thì ñoù goïi laø coõi döùt. Kieát aùi, phaùp töông öng cuûa kieát aùi vaø choã khôûi nhö sinh v.v..., neáu ñöôïc lìa duïc laø coõi voâ duïc. Neáu noùi chín kieát, töùc goàm nhieáp taát caû phaùp nhieãm oâ. Ngoaøi ra, chæ coù phaùp thieän höõu laäu vaø voâ kyù khoâng aån moät, hoaëc phaùp kia dieät, thì goïi laø coõi dieät. Laïi coù thuyeát noùi: Coù phaùp raøng buoäc maø khoâng nhieãm oâ. Coù phaùp vöøa raøng buoäc, vöøa nhieãm. Coù phaùp khoâng raøng buoäc khoâng nhieãm. Phaùp raøng buoäc maø khoâng nhieãm oâ, neáu döùt thì ñoù goïi laø coõi döùt. Phaùp vöøa raøng buoäc, vöøa nhieãm oâ, neáu ñöôïc lìa duïc, laø coõi voâ duïc. Khoâng raøng buoäc, khoâng nhieãm oâ: Söï raøng buoäc khaùc, söï nhieãm oâ khaùc, neáu dieät goïi laø coõi dieät. Nhö raøng buoäc thì nghóa leä thuoäc cuõng gioáng nhö theá. Laïi coù thuyeát noùi: Neáu theå cuûa phieàn naõo ñaõ döùt thì goïi laø coõi döùt. Phieàn naõo ñoái vôùi duyeân ñöôïc lìa, goïi laø coõi voâ duïc. Quaû cuûa caùc phieàn naõo khoâng coøn sinh nöõa, ñöôïc goïi laø coõi dieät. Laïi coù thuyeát noùi: Caùc aám quaù khöù, neáu döùt thì ñoù goïi laø coõi döùt. Caùc aám vò lai lìa duïc, ñoù goïi laø coõi Voâ duïc. Neáu caùc aám hieän taïi dieät, thì ñoù goïi laø coõi dieät. Laïi coù thuyeát noùi: Neáu khoå thoï döùt, thì ñoù goïi laø coõi döùt. Neáu lìa duïc ñoái vôùi laïc thoï, thì goïi laø coõi voâ duïc. Khoâng khoå, khoâng laïc thoï neáu dieät, thì ñoù goïi laø coõi dieät. Laïi coù thuyeát noùi: Neáu khoå khoå döùt, thì ñoù goïi laø coõi döùt. Neáu hoaïi khoå lìa duïc, thì ñoù goïi laø coõi voâ duïc. Neáu haønh khoå dieät, thì ñoù goïi laø coõi dieät. Toân giaû Xa-ma-ñaït noùi: Truùt boû gaùnh naëng, ñoù goïi laø coõi döùt. Khoâng duïc ñoái trò coù duïc, neáu lìa coù duïc, thì ñoù goïi laø coõi voâ duïc. Laøm cho sinh töû khoâng noái tieáp nhau, neáu söï noái tieáp nhau dieät, thì ñoù goïi laø coõi dieät. Laïi coù thuyeát noùi: Hoaëc coù ngöôøi noùi chæ döùt tröø kieát aùi. Hoûi: Neáu vaäy thì traùi vôùi kinh Phaät, vì kinh Phaät noùi: Neáu caùc haønh

döùt tröø thì goïi laø coõi döùt, caùc haønh lìa duïc goïi laø coõi Voâ duïc, neáu caùc haønh dieät thì ñoù goïi laø coõi dieät. Laïi traùi vôùi kinh Ba-giaø-la-na, nhö noùi: Phaùp coù theå döùt laø theá naøo? Ñaùp: Taát caû phaùp höõu laäu. Laïi noùi phaùp cuûa döùt trí laø sao? Ñaùp: Laø noùi taát caû phaùp höõu laäu. AÙi coù duyeân taùm kieát: Coù ngöôøi laïi duyeân aùi, coù ngöôøi duyeân phaùp khaùc. Neáu döùt duyeân taùm kieát aùi, thì ñoù goïi laø coõi döùt. Duyeân kieát aùi, neáu aùi döùt, goïi laø coõi Voâ duïc. Duyeân aùi cuûa phaùp khaùc, neáu döùt thì goïi laø coõi dieät. Laïi coù thuyeát noùi: Chæ döùt söû, duyeân taùm kieát söû neáu döùt, thì goïi laø coõi döùt. Kieát duyeân söû aùi, neáu döùt thì goïi laø coõi Voâ duïc. Duyeân söû theo phaùp khaùc, neáu döùt thì ñoù goïi laø coõi dieät. Neáu coõi döùt laø coõi Voâ duïc chaêng? Hoûi: Vì sao soaïn luaän naày? Ñaùp: Tröôùc ñaõ noùi veà nghóa danh soá cuûa A-tyø-ñaøm, nay muoán noùi nghóa chaân thaät cuûa A-tyø-ñaøm. Neáu khoâng nhö vaäy thì coù ngöôøi cho chæ laø tuøy theo yù cuûa mình, khoâng thuaän theo kinh Phaät, nay muoán thuaän theo kinh Phaät cho neân noùi raèng: Neáu coõi döùt laø coõi Voâ duïc chaêng? Ñaùp: Ñuùng theá, cho ñeán noùi roäng. Noùi döùt, voâ duïc,

dieät, teân ba phaùp naày tuy khaùc nhöng nghóa khoâng khaùc. Ñöùc Theá toân noùi ba töôûng, cho ñeán noùi roäng. Hoûi: Vì sao soaïn luaän naày? Ñaùp: Ñaây laø kinh Phaät, kinh Phaät noùi ba töôûng, nhöng khoâng phaân bieät roäng. Kinh Phaät laø caên baûn ñeå soaïn luaän naày, nhöõng ñieàu trong ñoù khoâng noùi thì nay seõ noùi, cho neân soaïn luaän naày. Hoûi: Ngoaøi möôøi saùu haønh, coøn coù Thaùnh ñaïo hay khoâng? Neáu coù thì vì sao trong phaàn Kieàn-ñoä Trí nôi kinh Thöùc Thaân khoâng noùi? Neáu khoâng coù thì laøm sao hieåu kinh naày? Nhö noùi: Luùc thoï laïc thoï, bieát nhö thaät laø tieáp nhaän laïc thoï. Ñaây laø haønh gì? Laïi nöõa, nhö noùi: Ta ñaõ bieát khoå, laø haønh gì? Khoâng coøn bieát nöõa ñoù laø haønh gì, cho ñeán ta ñaõ tu ñaïo, ñoù laø haønh gì, khoâng coøn tu nöõa, ñoù laø haønh gì. Sanh töû ta ñaõ heát, phaïm haïnh ñaõ laäp, vieäc phaûi laøm ñaõ laøm xong, khoâng coøn thoï thaân sau. Nhö Kinh Nhieáp Phaùp noùi: Tyø-kheo ñaõ heát duïc laäu, ñoù goïi laø taän trí, khoâng coøn taän nöõa, ñoù goïi laø trí voâ sinh. Nhöõng haønh aáy laø gì? Höõu laäu, voâ minh laäu, noùi cuõng gioáng nhö

theá. Bình luaän: Neân noùi nhö vaày: Ngoaøi möôøi saùu haønh, khoâng coøn coù Thaùnh ñaïo. Hoûi: Neáu khoâng coù Thaùnh ñaïo, thì thuyeát tröôùc noùi kheùo hieåu, coøn kinh naày noùi laøm sao thoâng? Nhö noùi: Khi thoï laïc thoï, bieát nhö thaät laø thoï nhaän laïc thoï, cho ñeán noùi roäng? Ñaùp: Vì khoâng do bieát thoï laïc thoï, goïi laø bieát laïc thoï nhö thaät. Vì bieát laïc thoï naày laø ñaïo, nhö daáu veát xe ñi, neân goïi laø bieát nhö thaät. Ta ñaõ bieát khoå: Laø hai haønh, ñoù laø haønh voâ thöôøng vaø haønh khoå. Khoâng coøn bieát nöõa: Cuõng laø, haønh voâ thöôøng, haønh khoå. Ta ñaõ döùt taäp: Laø boán haønh nhö taäp, v.v... khoâng coøn döùt taäp nöõa, cuõng laø boán haønh nhö taäp v.v... Ta ñaõ chöùng dieät, laø boán haønh nhö dieät v.v... khoâng coøn chöùng dieät nöõa, cuõng laø boán haønh nhö dieät v.v... sanh töû ta ñaõ heát, laø boán haønh nhö taäp v.v... Phaïm haïnh ñaõ laäp, laø boán haønh nhö ñaïo v.v... Vieäc phaûi laøm ñaõ laøm xong, laø boán haønh nhö dieät v.v... Khoâng thoï thaân sau laø hai haønh nhö khoå v.v..., laø haønh voâ thöôøng, haønh khoå. Laïi coù thuyeát noùi: Ñôøi ta ñaõ heát, coù naêm vieäc: 1. Thaân. 2. Ñoái trò. 3. Sôû taùc. 4. Quaû. 5. Con ngöôøi. Thaân: Laø taát caû choã sinh thaân ñeàu taän. Ñoái trò: Laø ñöôïc ñoái trò nhö ñaây, coù theå heát taát caû söï sinh. Choã taïo taùc: Laø trí coù theå taïo taùc, khieán cho caùc söï sinh heát. Quaû: Laø ñöôïc quaû trí, coù theå cuøng taän taát caû söï sinh töû. Con ngöôøi: Noùi laø con ngöôøi coù theå cuøng taän taát caû söï sinh. Nhö Kinh Nhieáp Phaùp noùi: Tyø-kheo heát duïc laäu, laø taän trí, coù saùu haønh. Khoâng coøn taän nöõa, laø trí voâ sinh, cuõng coù saùu haønh. Saùu haønh laø hai haønh: Voâ thöôøng, khoå vaø boán haønh nhö taäp. Höõu laäu, voâ minh laäu, noùi cuõng gioáng nhö theá. Laïi coù thuyeát noùi: Ngoaøi möôøi saùu haønh coøn coù Thaùnh ñaïo. Hoûi: Neáu coù Thaùnh ñaïo thì vì sao trong Kieàn-ñoä Trí nôi kinh Thöùc Thaân khoâng noùi? Ñaùp: Leõ ra noùi maø khoâng noùi, phaûi bieát ôû ñaây noùi chöa troïn veïn. Hoûi: ÔÛ ñaây noùi chöa troïn veïn coù nghóa gì? Ñaùp: Neáu haønh coù theå ñaït ñöôïc chaùnh quyeát ñònh, thì seõ ñöôïc quaû lìa duïc vaø heát caùc laäu, töùc laø Kieàn-ñoä Trí nôi kinh Thöùc Thaân töùc noùi. Neáu caùc haønh khoâng theå ñaït ñöôïc chaùnh quyeát ñònh, taát nhieân seõ khoâng

ñaéc quaû, khoâng lìa duïc, khoâng heát caùc laäu, nhöng laø choã ñaéc cuûa Thaùnh ñaïo vì ñaõ thoï hieän phaùp laïc, vì laø daïo chôi, vì quaùn vieäc ñaõ laøm xöa kia thoï duïng Thaùnh phaùp voâ thöôïng, khôûi hieän ôû tröôùc. Laïi coù thuyeát noùi: Neáu haønh hieän taïi, luùc döùt phieàn naõo, thì döùt ñöôïc phieàn naõo, coù theå coù choã taïo taùc, coù coâng duïng lôùn, laø noùi luùc hieän taïi döùt phieàn naõo. Caùc haønh kia khoâng theå tröø heát kieát, khoâng coù taïo taùc, khoâng coù coâng duïng lôùn, cho neân khoâng noùi, chæ tu trong ñôøi vò lai. Laïi coù thuyeát noùi: Neáu haønh ôû caùc ñaïo thaéng tieán, giaûi thoaùt, voâ ngaïi, phöông tieän thì noùi. Caùc haønh ñoù khoâng ôû ñaïo voâ ngaïi, ñaïo giaûi thoaùt, hoaëc ôû ñaïo thaéng tieán, hoaëc ôû ñaïo phöông tieän xa. Vì vieäc naày, neân Kieàn-ñoä Trí nôi Kinh Thöùc Thaân khoâng noùi. Neáu noùi raèng: Ngoaøi möôøi saùu haønh coù Thaùnh ñaïo, töôûng laø Thaùnh ñaïo. Neáu haønh ôû döùt laø töôûng döùt, neáu haønh ôû voâ duïc laø töôûng voâ duïc, neáu haønh ôû dieät laø töôûng dieät. Gioáng nhö moät ñích laøm baèng goã, baèng saét thì caùc muõi teân saét ñeàu baén truùng. Cuõng theá, moät theå voâ vi laø choã haønh cuûa ba töôûng. Chö vò noùi lôøi naày: Ngoaøi möôøi saùu haønh coøn coù Thaùnh ñaïo, nghóa laø töôûng döùt, chaúng phaûi töôûng lìa duïc, chaúng phaûi döùt dieät, cho ñeán noùi roäng. Phaàn nhieàu noùi lôøi naày: Ngoaøi möôøi saùu haønh, khoâng coøn coù Thaùnh ñaïo. Nghóa laø töôûng kia laø duyeân. Neáu duyeân döùt laø töôûng döùt. Neáu duyeân voâ duïc laø töôûng voâ duïc. Neáu duyeân dieät laø töôûng dieät. Vaên naày neân noùi raèng: Neáu töôûng döùt laø töôûng Voâ duïc chaêng? Ñaùp: Ñuùng theá. Cho ñeán noùi roäng.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.